

απόψεις

Η κόπωση και η υστέρηση των δημοσίων εσόδων

Τις τελευταίες ημέρες, τη δημόσια συζήτηση απασχολεί το ζήτημα της υστέρησης των δημοσιονομικών εσόδων κατά τους πρώτους δύο μήνες του τρέχοντος χρόνου. Τη συνεχή διαπραγμάτευση με την τρόικα, για την εκταμίευση της επόμενης δόσης, απασχολεί η έκταση της ρύθμισης της τμηματικής αποπληρωμής ταμειακά βεβαιωμένων χρεών. Συνιστά, πλέον, κοινή διαπίστωση ότι η παρατεταμένη ύφεση έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση τις καταναλωτικές δαπάνες, με αποτέλεσμα τα προϋπολογισθέντα έσοδα από έμμεσους φόρους, ιδίως από Φ.Π.Α. να μην είναι δυνατόν να επαληθευτούν. Πιο απλά, τα νοικοκυριά έχουν περιορίσει την κατανάλωσή τους στα αναγκαία και πολλές φορές σε επίπεδα κάτω από τα αναγκαία. Είναι δε γνωστό ότι η ιδιωτική –και κατά συνέπεια η δημόσια οικονομία – δεν μπορεί να λειτουργήσει, όταν τα νοικοκυριά παύουν να καταναλώνουν. Η αλυσίδα, ιδιωτική κατανάλωση, αύξηση παραγωγής, αύξηση μισθού, αύξηση δημοσίων εσόδων, παύει να λειτουργεί αποτελεσματικά.

Πέραν, όμως, της οξείας μείωσης των εσόδων από έμμεσους φόρους, που οφείλεται ακριβώς στον περιορισμό της κατανάλωσης, το τελευταίο χρονικό διάστημα παρατηρείται και η αδυναμία των νοικοκυριών να καταβάλλουν ταμειακά βεβαιωμένους φόρους. Ο κύριος κορμός των συνεπών φορολογούμενων, οι οποίοι μέχρι σήμερα στηρίζουν τις δημοσιονομικές ανάγκες της χώρας, καταβάλλοντας έστω και με δυσκολία, φόρους εισοδήματος, φόρους ακινήτων, έκτακτες εισφορές κάθε είδους κ.ο.κ. έχει πλέον οικονομικά πληγεί τόσο, ώστε να αδυνατεί να παραμείνει φορολογικά συνεπής.

Δυστυχώς, η αρχική ανησυχία των «νοικοκυραίων» αντικαθίσταται σταδιακά από αδιαφορία, ως αποτέλεσμα της αδυναμίας που βιώνουν να γεμίσουν το τραπέζι τους και ακολούθως να καταβάλλουν τις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Η κοινωνική κούραση των ομάδων που έχουν σηκώσει στους ώμους τους το βάρος της δημοσιονομικής εξυγίανσης της χώρας κατά τα τελευταία τρία χρόνια είναι πλέον τόσο διάχυτη, ώστε οι συζητήσεις στον δρόμο, στα καφενεία, στα μέσα μαζικής μεταφοράς να καταλήγουν σε δηλώσεις του τύπου «πρώτα θα διασφαλίσω το φαγητό στο τραπέζι της οικογένειάς μου και μετά θα δω τι θα κάνω με τους φόρους» ή ακόμη χει-

ρότερα «ας με χρεώνουν με φόρους και ας έρθουν να τους εισπράξουν». Η κατάσταση της αδιαφορίας που γεννά η απελπισία είναι απολύτως γνώριμη σε κάθε έναν από εμάς, οι οποίοι καθημερινά τριγυρνάμε στην Αγορά.

Και η κατάσταση αυτή επιδεινώνεται περισσότερο από τις διαπιστώσεις της πρόσφατης απόρρητης έκθεσης του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου για τη δημοσιονομική οργάνωση της χώρας¹. Στην έκθεση αυτή επισημαίνονται όλοι οι παθογενείς παράγοντες λειτουργίας της δημοσιονομικής και φορολογικής διοίκησης και οι λόγοι για τους οποίους δεν είναι δυνατός ο περιορισμός της φοροδιαφυγής.

Τα συμπεράσματα από τα ανωτέρω είναι προφανή. Τα συνήθη υποζύγια, τα οποία μέχρι σήμερα συμμετείχαν στην προσπάθεια για τη δημοσιονομική διάσωση της χώρας, αδυνατούν να συμβάλλουν περαιτέρω στην προσπάθεια αυτή. Όσοι φόροι και αν σχεδιάζονται σε επιτελικό επίπεδο, όπως και αν επιχειρείται επικοινωνιακά η παρουσίασή τους, ο μέσος συνεπής μέχρι σήμερα φορολογούμενος αδυνατεί να τους υποστηρίξει αποτελεσματικά. Η ανάγκη ανακούφισής του, με τουλάχιστον την παροχή δυνατότητας πολλαπλών τμηματικών καταβολών ταμειακά βεβαιωμένων υποχρεώσεων, καθίσταται επιτακτική πολιτική επιλογή. Άλλως, η ροή είσπραξης των δημοσίων εσόδων δεν θα αποκατασταθεί στο επίπεδο των προϋπολογισθέντων ορίων, ενώ η απελπισία που οδηγεί στην αδιαφορία κινδυνεύει να μετατραπεί σε κοινωνική έκρηξη. Εύλογο το ερώτημα, αν δεν διευρυνθεί ουσιαστικά η δυνατότητα εξόφλησης σε πολλαπλές δόσεις, τί ακριβώς θα πράξει η φορολογική Αρχή; Θα κατάσχει το σύνολο των ήδη επιβαρυσμένων με εμπράγματα βάρη ακινήτων της μικρομεσαίας τάξης, η οποία αδυνατεί σήμερα να εξοφλήσει τους φόρους που την έχουν επιβαρύνει;

Είναι πλέον περισσότερο από προφανές, αν πραγματικά επιθυμούμε τη δημοσιονομική διάσωση της χώρας, ότι καθίσταται επιτακτική η ανάγκη διεύρυνσης της φορολογικής βάσης. Αυτή, δυστυχώς, δεν επιτυγχάνεται με εξαγγελίες, ούτε με αστυνομικά μέτρα, ούτε με τη χρησιμοποίηση παρανόμως κτηθέντων αποδεικτικών μέσων, ούτε με την κατάλυση του πυρήνα ατομικών δικαιωμάτων, όπως αυτό του απορρήτου, ούτε με κινήγι μαγισσών. Αλλά, με ουσιαστική αναμόρφωση του φοροελεγκτικού μηχανισμού, η οποία δύναται να πραγματοποιηθεί, μόνο όταν υπάρξει η πολιτική βούληση να σημειωθεί τομή στις πρακτικές του παρελθόντος. Μια επίσκεψη εκπροσώπων των πολιτικών δυνάμεων σε κάποια φορολογική υπηρεσία θα έπειθε και τον πιο δύσπιστο για την ανάγκη της ουσιαστικής επανίδρυσης των φορολογικών υπηρεσιών.

Άλλως, η πολιτική ηγεσία παρέα με την Τρόικα θα σχεδιάζουν “επί χάρτου” τη διάσωση της χώρας και οι πολίτες της δεν θα συμμορφώνονται. Οι μέχρι σήμερα συνεπείς φορολογούμενοι όχι από αδιαφορία, αλλά από αδυναμία. Οι δε υπόλοιποι που επί χρόνια, με αντιπατριωτική συνείδηση, επιμένουν να «κλέβουν» φόρους από το κοινωνικό σύνολο, φοροδιαφεύγοντας, θα εξακολουθήσουν το επικερδές για αυτούς και καταστροφικό για τη χώρα και τους πολίτες της «πάρτυ».

Ασπασία Μάλλιου

¹ Βλ. στο ηλεκτρονικό ΔΦΝ, στη στήλη «Συμβαίνει τώρα».